دەزی کـــورد لە پـێـشـەکـــدا … نووسـەر: ئـەحـمـەد ئـاتـتان

پـێـشـەی وەرگـێـڕ:
ئـەحـمـەد ئـاتـتان،نووســـەر و ڕۆژنـــامـەوانی ناســـراوی تورک،ســـاڵی 1950(1328ی هـەتـاوی)لـە بـاژاڕی"ئـەنـقـەرە"ی وەـاتی تورکیـا لـەدایـک بـووە. کـۆی نووسـەر و پـەرلـەمـانتاری پـێشووی تورکیا"چـەتـین ئـاتـتان"و بـرای نووسـەر و مـامـۆستای ناوداری زانستگـەی ئـیستـەنبوو"محـەمـەد ئـاتـتان"ە. ئـەحـمـەد ئـاتـتان،سـەرنووسـەری ڕۆژنـامـەی"تـەرەف"ە. هـەروەها بـە ڕۆمـانـنووسـێکی ناوئـاشنـای تـورکیش دادەنـرێـت کـە بـەرهـەمـکـانی بـەردەوام بـەرەو ڕووی پـێشوازیـێکی بـەرفـراوان دەبـنـەوە. چـەندان جار دەخـرێـتـەوە زیـنـدانـەوە و نـهـایش هـەر لـە بـەنـدیخانـەدایـە. خـاوەنی چـەنـدان ڕۆمـان و بـەرهـەمـی ڕۆخنـەیـیـە. ئـەحـمـەد ئـاتـتـان لـە گـەلـێک ڕۆژنـامـەی وەک حـوێـیـێت،میـلـلـیـێت و ڕادیکـاڵ دا کاری کـردووە.

خـوێـنـدنـەوەیـەکی جیاوازی ڕووناکبیـرێکی تورک بـە "دەزی کورد"دەزی کورد لـە پـێـشـەکـدا…
نووسـەر: ئـەحـمـەد ئـاتـتان
لـە تورکیـێـوە: ئازاد کـەریمی
لـە فارسیـێـوە: هـەمـەر نـەریاوی

ئـەمـە هـەمووەـان هاووەـاتی یـەک وەـاتین و لـە نـەـو سـەرزەـویـێکی هاوبـەشـدا دەژیـن. بـەـام گـەلـێ هـەمووەـان پـێکـەوە یـەکسـانین؟ بـەـا پرسیارەکـە ڕوونتر بخـەمـە بـەردەـم:ئایا تورک و کورد پـێکـەوە یـەکسانن؟ بـە سـێ و دوو و بـە بـە هیچ چـەشنـێ دەدەنـگیـێـک پـێمان دەڵـێن:"دیارە کـە هـەموومان پـێکـەوە یـەکسانین".
ئـەمـە(تورک)تـا چـەنـدێ لـەگـەڵ کـورددا یـەکسـانین؟ تـورک،بـە تـورکی دەئاخـەـت و کورد،بـە کوردی.بـەـام زمانی فـەرمیی حوکووەـت چیـیـە؟

- تورکی.
  بـەیـە بـەو دەرەنجامـە دەگـەین لـە باری زمانـەوە،هیچ یـەکسان نین. زمانی لایـەنـێک لـەم وەـاتـەدا"زمانی فـەرمیی"حوکووەـتـێ و زمانی لایـەنـێکی هـەرێ گـەورەی دی لـەم وەـاتـەدا "فـەرمی"نیـیـە. لـەم وەـاتـەدا،زمانی فـەرکاری و بـارهـێنان کامـێ زمانـە؟

- تورکی.

باشە هیچ خوەندنگەکەت بە فەرکردنی زمانی کوردی پە شک دەت؟ نا. باشە زانستگەیەکت پە شک دەت کە زمانی کوردی تەدا بخوەندرەت؟ هەرگیز!

لەم وەاتەدا، ئەمە تەنانەت بەمان هەیە فەری زمانەکانی ئینگلیزی و فەرەنسایی ببین؛ بەڵام کوردی یاساخ دەکەین. بەیە لەم هەوانگەیەوە (فەرکاری و بارهەنان)دەکرەت بەڵێن هیچ یەکسان نین.

یاسای بنچینەیی و دەستوور هاووەاتیان بە چی ناو دەنرەت؟

- تورک.

باشە ئەی دەستوور،کورد بە چی ناو دەنرەت؟ بە گوەرەی یاسای بنچینەیی،ئەوانیش تورکن. ئایا کورد،"تورک"ە؟ بە دەنیاییەوە نەخێر! دەی ئەگەر "تورک نیە، بۆچی ئەمە ناوی بە "تورک"دەهێنین؟ چونکە دەستوور بەو چەشنە بەیار دەدات. ئایا بە گوەرەی یاسای بنچینەیی،هاووەاتی"کورد"لەم وەاتەدا، بەی هەیە "کورد"بەت؟وەرام نەخێرە. بەیە بەم ئەنجامە دەگەین بە پەی "دەستوور"یش یەکسان نین.

لە باری "زمان"،لە هەوانگەی"فەرکاری و بارهەنان"و بە گوەرەی "دەستوور[ئەمەی تورک و کورد]یەکسان نین. ئیتر"ئەمە"لە کوە لەگەڵ کورددا یەکسانین؟

کاتێک دەچین بە ئیجباری، بە بە هیچ چەشنە جیاوازییەک، ئەمەی تورک و کورد دەبەن بە ئیجباری. لە کاتی وەرگرتنی باج و کەدەدا یەکسانین. بە بە هیچ چەشنە هەڵاواردنێک،هەم لە تورک و هەمیش کورد باج و کەدە وەردەگیردرەت. بەیە بەو ئەنجامە دەگەین کە لە باری "بەرپرسیاریەتی"یەوە لە هەمبەر حوکووماتدا، یەکسانین. بەڵام بە ئەو شتانەی کە لە حوکووماتیان وەردەگرین،هیچ یەکسان نین. ئایا بە لای ئەوەوە ئەمە دادپەروەرانەیە؟

ئەوان دەنرەن بە ئیجباری. باج و کەدیان لە وەردەگرن، بەڵام ناچنە ژێرباری یەکسانی بە زمان،فەرکاری و بارهەنان و دەستوور. پاشانیش سینگ دەدەپەڵێنن و پێیان دەڵێن: "کێشەتان چیە؟". تووڕە دەبن و دەڵێن: "باشە ئەوە بۆچ ئارەشە چە دەکەن؟". پەلاماریان دەدەن و دەیانخەنە نەو ڕەشەچاڵەکەوە؛ لە شەقامدا وەبەر لەدان و کوتانیان دەدەن و لە بەندیخانەکاندا وەبەر ئازار و ئێشکەنجەیان دەخەن.

ئێستا بە هوانینەکی وردتر،ئایا بە لای ئەوەوە سەرچاوەی"کێشەی کورد"چیە؟

لە هوانگەی منەوە، ئەم ئارەزوەیە تەنیا تاقە هەڵکارێکی هەیە و بەس کە ئەویش"نادادپەروەری"یە. نەتەوەیەک دەت و لە هەمبەر نەتەوەیەکی دیکەدا وەک "کێشەی"هەسوکەوت دەکات و پێی دەڵێت:" دەبێت پەملی هەگەزی من،زمانی من و باڵادەستبوونی من بیت".
بۆچی ئەمە و کورد یەکسان نین؟ ئەگەر ئەم پرسیارە لەوان بکرێت،وەڵام دەدەنەوە:"ئەگەر ئەمە یەکسان بین و مافی یەکسانیش بۆوان[کورد] ببەخشین،وا تەکەمان پارچە پارچە دەبێت".
پرسیار ئەوەیە: "وەاتی کە پارچە پارچە دەبێت؟". وەاتی "ئەمە". ئەمە کێین؟

- تورک.

دەی باشە ئەی "کورد"کێن؟ ئایا ئەرە وەاتی ئەوانیش نییە؟ دەستبەجێ وەڵام دەدەنەوە:"دیارە کە ئەرە وەاتی کوردانیشە". ئەگەر ئەرە وەاتی"هەموومان"ە،ئیدی بۆچی پەرش و ترسکانمان لە هەمبەر ئەم وەاتەدا"یەکسان"نییە؟
بۆچی ئەمە لەوەی"پارچە پارچە"بین،دەترسین بەڵام کورد لەوەی وەات "پارچە پارچە" بێت،ترسی نییە؟گەلێ "خاوەنانی هاوبەش"ی وەاتێک،نابێت ترسکانیان لە هەمبەر وەاتەکەیاندا هاوبەش بێت؟ ئەمە دەترسین ،چونکە "دادپەروەرانە"لەگەڵ کورددا هەڵسوکەوت ناکەین. لە تەکیاندا هەروەک "کێشەی"هەڵسوکەوتمان کردووە و پەمان وایە ئەوان هەنگە کەتایی بەم دەخە بێنن.
ئەگەر نەتەوەیەکی گەورەی نەو وەاتێک،دەسەاتی خەی بە زەر بەسەر نەتەوەیەکی تەردا بسەپێنێت،هەمیشە ترسی "پارچە پارچە"بوونی لە دەدایە و بە سە و دوویش،ئەو وەاتە بەو دەردە دەچێت.
ئەگەر زمانی کوردانیش ببێتە زمانێکی فەرمی ،ئەگەر ئەوانیش خاوەنی مافی یەکسان بە فەربوونی زمانەکەیان بن و "دەستوور"یش بە زەر "بە "تورک"یان ناو نەهێنێت،ئایا "کێشەی کورد"دروژەی دەبێت؟ هەرگیز. لە ئاکامدا،چارەسەر،هوونە و زەریش سادە و ساکار. ئەگەر یەکسان بین،کێشەکە چارەی دێت.
بەڵام بۆچی چارەسەری کێشەکە ناکێن؟

- چونکە نامانەوێت"یەکسان"بین.

ئێستا ئەم پرسیارە دێتە ئاراوە، باشە بۆچی ئەمە نامانەوێت لەگەڵ کورددا یەکسان بین؟ ئەوە کامە هەکارە کە ئەمەی تورک دەبێت بانتر لە کورد بین؟ باشە نفووس و حەشیمەت و سوپا،ئەم باڵادەستییە بە تورک دەبەخشێت؟ هەنگە بە زەری چەک ئەمە

جەجە بووبێت؟
ئەو هەر لە هەمان سەرەتاوە پەناتان بە چەک بردووە. ئەی بۆچی کاتێک لە چیاکانەوە دەنگی چەکتان بۆرگوە دەکەوێت،لاتان سەیر دەبێت؟
ئەوە بە خۆتان چەکەکانتان دانێن،واز لە باڵادەستبوونی ملهوڕانە بێنن، بگومان،چیاکان چەکیان تێدا نامێنێتەوە. کێشەکەیش چارەسەر دەبێت. بەڵام پێش هەموو شتێک،لە هەمبەر خودا و عەبدەکانیدا پێملی "یەکسانبوون" ببن.

لێت دەگەڕێم بەیت ... نووسینی: زاهیر عەبدوڵڵا

I Let You Go

ڕۆژانی 22 تا 24 نۆڤەمبەری ئەمساڵ لە شاری یێتەبۆری لە هەفتەی فیلمی کوردیدا یەکێک لەو کورتە فیلمانەی کە پێشکەش کرا، بەناوی لێت دەگەڕێم بەیت، لە ڕیژی سەران سەرانی، ئەم کورتە فیلمە باس لە خانمێکی هونەرمەند دەکات، کە لە ئەتەلێکەی شوێنی کارکردنی وێنەکێشانی، کە خەریکی بەرجەستەکرن و دروستکردنی پەیکەرێکە بە هاوژینەکەی، کە پاش ئەوەی هاوژینەکەی دەمرێت، بەڵام هەمیشە لەگەڵ یادگاریکانیدا دەژی، تا زەمانێکی زۆر ناتوانێت باوەڕ بهێنێت کە هاوژینەکەی مردووە، هەموو ئەو کاسانەی دەورو بەری لەدەستێت هاوژینەکەی، لە دوا جاردا بە ئاگا دێتەوە کە ژیان بەردەوامە، خەم و یادگاریش نرخی ئەو زەمانەی خۆشویستیە کە لەگەڵ هاوسەرەکیدا بەسەری بردووە و لەگەڵیدا ژیاوە. تا لە دواجاردا بە ناشتنی ئەو وەهمو دانانی پەیکەرێتی هاوژینەکەی بە ئاگادێتەوە.

پارادەکسان لە فیلمدا، هەندێک جار ئەمە لەبەردەم لەوانینی فلیمەکداین یان بینینی نمایشکی شانۆیین، بەڵام لەگەڵ بەردەوام ڕێشتنی ڕووداوەکاندا، هەندێ سیمپاتیمان بە پاڵەوانی فیلمەکە یان شانۆیە دەبێت، ڕووداوەکانی کاریگەرێتی بەسەرمانەوە دەبێت و کاتێک دەزانیت، هەشمان تەسلیمی ڕووداوەکانی فلیمەکە کردووە، لەگەڵ ئازاری کارەکتەرەکەو غەم و هەڵچونی ڕووداوەکان، ئەمەش هەڵسوو کووت دەکەین لەگەڵ ئازاری دا غەم دەخەین لەگەڵ مەرگیدا دەگرین،

هەندێک جار دوای چەند کاتژمێرێک لە دوای لێروانینی فیلمەکە ، هەشمان بە ئاگادێتەوە و پەمان دڵێت: بەس، ئەوەی تە بینیت فیلم بوو ئەوتا ئەکتەرەکە بە زیندوەتی لەبەردەمتایە.

لە فیلمی لێت دڵگرم بێت. لە هەفتەی فیلمی کوردی لە شاری یەتەبەری نمایش کرا، لە دەرهێنانی سەران سەرانی، پاڵەوانی فیلمەکەی کە خاتوو ژیان مەبەرگ ڕۆڵەکەی وازی دەکرد، لەهەمان حاڵەتدێدا کە ئەرستە ناوی دێنێت کاتاریس و، ئاوگەستە بواڵ پیی دڵێت سیمپاتی بە ڕووداو یان پاڵەوان. بەڵام لەلای ئەوگەستە بواڵ دڵێت بەئاگابە ئەوەی ڕووبدا شانەیە، ئەگەر تە بیت چی دەکەیت بە نەهێشتنی ئەو ئاریشەیە یان چەوساندنەوەیە.
لە کورتەفیلمی لێت دڵگرم بێت، هەرچەندە باس لە ژیانی ژنێکی هومەرمەند دەکات بەڵام هیچ ناوێکی نیە، ئەوەش وەک ئاماژەیە بە هەموو کەسێک کە لەو دەخەدا بژی. ئەو ژنە کە هاوژینەکەی مردووە هەندە ڕە چەتە ڕووداو و مەرگی هەرگی هاوژینەکەی وئیسمپاتی بە مەرگی خۆشەویستەکەی هەندە زەرە، زەمەنی نائاگای هەندە درێژە، دوای زەمەنێکی درێژیش هەشتا ئەو لەو باوەڕدا نیە کە هاوسەرەکەی لە ژیانی ئەودا نەماوە، هەرچەندە لەڕاستیدا بەجێستە هاوسەرەکەی نێژراوە، بەڵام تائستا لای ئەم کچە هونەرمەندە لە هەشی و بیریدا نەنێژراوە،
هەروەک لە فیلمەکەدا دەیبینین، شوفێری لەدەبێتە هاوسەرەکەی کە دڵرگای بە داکاتەوە، خەیاڵی لای ئەو کاتانەیە کە هاوسەرەکەی دڵرگای ئەتەمبێلەکەی بە دەکردەوە، لەفڕمانگە لەپرسراوی لەدەبێت بە هاوسەرەکەی ئەو کاتانەی کە لەکتێنگەیشتنێک ڕوویدا بێت، لە پشەنگاکەیدا هەموو بینیەران لە شۆوەی هاوسەرەکیدا دەبینێت. مەرگی خۆشەویستەکەی بشۆوەیەکی هەست پێکراو دەساتی بەسەر هەشی پاڵەوانی فیلمەکەدا هەیەو، هەشی پاڵەوانیش جوڵەو هەسەکەوتی دیاری کردووە.

مەشکی لەبەردەم هەڕەشەی مەترسیەکی گەورەدایە. بەڵام لە چیرۆکی فیلمەکەدا دیمەنی ئەو هەڕەشەیە پیشان نادات، بەڵکو تە وەک لەڕوانێک کە سەیری فیلمەکە دەکەیت، تەنها و تەنها ئەندەشە و خەیاڵی ژنەکە دەبینیت نەک ئەستای، ئەو لە ئەستادا ناژی، بوونی ئەستای لە بەردەم هەڕەشەدایە.
پاڵەوان لە چرکەساتێکدا دێژی کە لە مەشکی خەیدا، بەردەوام لە دروستکردنی چیرۆکدایەو ئەو چیرۆکانەش هەندە زاڵە ئاستەم خۆی جیابکەیتەوە لە کەسایەتی ژیانی ڕۆژانەی بەجۆرێک ئاستەی ژیانی

گۆیو.
لەدوا ساتدا هەشی توانای بەیاردانی هەڵپەساردنی ئەو خەیاڵ و وەهم دروستکردنی ئەو چیرۆکانەی هەیە کە مەشکی خەیدا تەنیوەتی. بەخۆی بەڵێت توانای هەڵبژاردنی ئازادانەی هەیە لەبەردەم بوون ئەندێشەدا. بە ئەو هەڵبژاردنەش دەبێت بە تۆنێلی بیرکردنەوەدا تێپەڕێت، تێپەڕینیش دژواری خۆی هەیە و مەشک، هەش بیر دەخاتە بەردەم ریسکێکی گەورەوە بە ئەوەی هەڵبژاردن بکات. پرسیار ئەوەیە چ کاتێک مرۆڤ مەشکی دەخاتە بەردەم ریسکێکی گەورەوە؟
مرۆڤ هەڕەک جار دەبێت لەبەردەم هەڵبژاردندا نابێت بیر بکاتەوە، لەبەر ئەوەی لەبەردەم ئۆگرۆکی ترسناکدایە. بەنموونە ئەوەک ئەوەی تە بە ڕەدا دەڕێت خرێکە ئوتۆمبیلێک ڕێت دەدات، یان سەربانی بینایەک خرێکە دەمەت بەسەرتا، مرۆڤ لەو کاتەدا بیر لەوە ناکاتەوە کە بەچی و چۆن ئەم سەقفی خانووە دەروخێت؟ یان ئاستی ئەم ئوتۆمبیلە لەکوێوە هاتووە؟ نا، بەڵکو ئاستەخۆی خۆی لادەدات و بەلایکدا ڕەدەکات کە خۆی بارزێت.
ئەو کاتەی بیرکردنەوەمان دەکەوێتە بەردەم ریسک و مەترسیەکی گەورە لەو کاتەدا هەشی مرۆڤ لە ئەوپەڕی هەشمەندی زیرەکیدایە. بەیە پاڕەوانی فیلمەکەش کەوتۆتە بەردەم ئەو ڕیسکەوە، بەڵام زەمانی بیرکدنەوەی ئەو درێژترە.
ئەم ژنە بونەوەرەکی هەواییە و پەی لەزەوی بەاوە لە شەوێکی تایبەت چاوەڕوانیدایە، لەبەردەم ئۆگری بنیادنانەوەی ژیان و گەرانەوە بە دەزەخدایە، بە ناشتنی پێکەڕەکەی ئیختیاری گەانەوە بە ژیان دەکات.
لە شانۆ و فیلم و دراما دا گەرانەوە توخمێکی سەرکیە، بەڵام کاتێک زمان هەبێت هەندێک لەو دژوایانەت کەم دەبێتەوە، فیلمی لێت دەگەڕێم بەڵێت، فیلمێکی بەدەنگە، لەم .فیلمە بەدەنگەدا ڕووبەڕوی پرسیارێک دەبینەوە ئایا چۆن دەتوانرێت ئەو بیرکەی گەرانەوەیە لای بینەر دروست بکات؟ چۆن دەتوانین گرێچنی ڕووداوەکان بکەین بە بە ئەوەی ووشە بەکار بهێنین؟ چۆن دەتوانین چرکەک بگەرینەوە؟ چونکە خاڵی جۆهەری لەشانۆ و فیلم و دراما دا دروستکردنی چیرۆکە؟ بە چ ئامرازێک چیرۆک دروست بکەین؟ ڕاستە زمان و ووشە هاوکارمان دەبێت لە دروستکردنی چیرۆکدا، بەڵام ئەی ئۆگەر نمایشکە پشتی بە توخمی ووشە نەبەستبوو؟ لەڕەدا ڕووداچ کاریگەیەکی دەبێت؟ ئایا گەرانەوەو بینینی ڕووداوەکانی ئەم فیلمە لە گۆشەنیگای کارکتەرەکەوە بوو یان هەهەنجراوی زادەی سیناریست یان نووسەر؟ زەر جار پلەبەندی و گرێچنی ڕووداو و مووسیک دەورەکی باڵا دەینن، پاشان باسی موسیک دەکەین.

سەران سەرانی ڕۆژیسەری فیلمەکە دەیوەت لە ڕەگای فیلمەکەو ئەزموونی هەشی کارەکتەرەکە بکات، کارەکتەریش بەدوای ڕەگایەکدا دەگەڕێت پەمان بەیت ئەوەی ڕووەدات ئاستیە، ئەوەی لەمشکی مندا ڕووەدات ئەزموونی تاکەکەسی منە بیرەوەیەکانی منە، لە Hippocampus هەمگرتوون.

بە گوێرەی زانستی دەمار ، بیرەوەریەکان کاریگەرێتی و ڕەنگدانەوەی لەسەر کەسایەتیمان دەبێت، هاوکارمانە لەبارەی کەسایەتی و خەونەکانمان و تێگەیشتنی کات و پەیوەندیەکان، هەست و سۆزەکانمان بەگشتی دەخات ، هەروەک شارەزایان دەڵێن هیپەکامپوس کە گەنجینەی بیرەوەریەکانی مرۆڤ، کەوتۆتە بەشی چەپی مشکەوە،(لەکۆتای ساڵی 1940 دا پزیشکی دەماری کەندی بەناسێن ژاپەنی بەناوای جان وادا پەڕەی بەداقی کردنەوەیەک دا سەبارەت بەوەی کام لای مشک جێوی مشک قسەکردن دەکات، ئەمەش ئەو تاقی کردنەوەیە لەلایەن نشتەرگەری مشکەوە کێکی لەوەردەگیرێت بە ئەوەی بەیار لەسەر ئەوە بدرێت کام بەشی لای مشکی نەخۆش بەرپرسیارە لە ئەرکە سەرەکیەکانی هەست پەکردن، ئەنجامی پە بایەخ ئەوبوو بەیان ڕوونبووە کە نیوەی لای چەپی مشک بەرپرسیار لە هێی بیرکدنەوە و زمان) ١
هەر لەو دیدگایەوە ڕەنگە بەئاگاهی بێت یان نا، لەسەدا نەوەدی دیمەناکان وەنەگرتن لای چەپی کارەکتەرەکەوبوو هەروەک ئەوەی سەران پەمان بەیت ژیان ئەو جۆیەیە کە مشک پەی هێدەست. ئەوەش پەویستی بەخوەندنەوەیەکی سایکۆلۆژیانە بە فیمەکە هەیە.

باشترین چیرەک ئەویە کە بەرووەنی نووسرابێت و ئاسان بێت بە بینین ئەویش بە هەی دروستکرنی ڕوداو، چنینی گرێ، هێس و کەوتی کارەکتەر. لە شانۆ و دراما و فیلمدا، زەمەن، کارەکتەر، کامەرا هێس و کەوت و ڕەفتاری کارەکتەر هەندەک ڕاستیمان بە ئاشکرا دەکەن و لە هەمووشی گرنگتر پەیوەندی کارەکتەرکانە بەیەکتریەوە و شوناسیانە.

لە فیلمدا، کامەرا هاوکارەکی تەواومان دەکات بە دەزینەوەی ئەو پیوەندیەو شوناسی کارەکتەرەکە و تیشک خستنە سەر ڕابوردو، ئێستا و داهاتوو. یەکێک دیمەنە سایکۆلۆجیە جوانەکان لە فیلمەکەدا ئەوبوو کە پاڕەوانی فیلمەکە هەموو کەساکانی لەدەبێتوە هاوسەرەکەی، بەڕام بەهەی ئیشکالیەتی تەکنیکی و ئاریشە لە داشتنی چیرەکەکەدا نەتوانرا ئەو پەیامە بەڕوونی بگاتە لای بینەر، ئەوش بووە هەی ئیشکالیەتی ناڕوونی، ئەو ناڕونیە ڕەنگە بوبێتەو هەی ئەوەی زۆر بەی بینەران لێی حاڵی نەبن ، هەرچەندە ئەگەر چارەسەرەکی

ئیستاتیکی و هونەریانەی بکرایە، دەبووە بە دیمەنێکی زەر جوان و ناوازەو بەرجەستەکردنی دیوە سایکۆلۆژی و دژواریەکەی پاڵەوانی فیلمەکە،. ، بەڵام ئەویش بە تەکنیکی Cross dissolves کرۆس دیزۆلف دەتوانرا چارەسەر بکرێت، وەک ئەوەی لە دوورەوە شوفێرەکە بێت بەڵام کە نزیک دەبێتەوە شوفێرکارەکتەر بگەڕدرایە بە هاوسەرەکەی، هتد.

موسیک: موسیک نەک تەنها بە گۆگرتن بڵکو دەتوانرێت ببینرێ، تا ئەو حاڵەتی بە بیستنی کاریگەریە دەنگیەکان و موسیک لە فیلمدا وەنەی حاڵەتەکە لای بینەر دەخوڵقێنێت، وەکو هەموو وەنەیەکی ناخ هەژێن ئامان دەچێکێنێت. وەک ئاماژەمان پێدا فیلمی لێت دگەڵم بێیت فیلمێکی بەدەنگ، بەڵام موسیک کاریگەریەکی باشی لە کەی توخمەی بەرهەمهێنانی فیلمەکەدا گێڕابوو، تا ئەندازەیەک لەبری ووشە بەکار دەهێنرا. موسیک لە فیلمدا پەیوەندیەکان گرم و گوڕ وتوندو تۆڵتر دەکات، کە هەرگیز ئەو پەیوەندی کۆتایی پێناهێنێت و نایپچڕێنێت. ئاوازدانەرانی فیلمەکەش بەشێوەیەکی زانستی سایکۆلۆجیانە توانیبوویان بەرجەستەی رووداوەکان بکەن، کە هەندێک جار وەک بارگراووندی کارەکە یان تەواوکردن و بەرزەاگرتنی پەیامی فیلمەکە یان دەبەینی ناخی هەست و سۆزی کارەکتەرەکە.

لەبەر ئەوە هەندێک جار موسیک لە فیلمدا دەبێت بە دەبەی هەست و سۆزی کارەکتەر یان دەبێتە ناسینەوەی فیگوری فیلم، هەندێک موسیکی فیلم لە زهنی ئەمدا ماوەتەوە، هەرکاتەکیش گومان لەو پارچە موسیکە یان کاریگەریە دەنگیە بووبێت، راستەو خۆ لە زهنماندا وەنەی شۆڕن، کات، رووداو و کارەکتەر دروست بووە، چونکە بەکارهێنانی کاریگەریدەنگیەکان و موسیک لە فیلم دا بە تگەیشتنێکی زیاتر بوو بە دروستکردنی بنچینەی وەنەیەک بە دروستکردنی ناسنامە لە فلیمدا.کە پەیستە بە باباتەوە.

سەرچاوە:

١ ـ لەکێنەوەی شانەیی نووسینی گەرن مایک وگڵانی فاروق هەمەر
فیلمی: لێت دگەڵم بێیت
دەرهێنەر و نوسەر: سەران سەرانی
نواندنی: ژیان مەبەرگ و بەکان سەروەر
سینەماتۆگرافی: هیوا ئەحمەد
بەڕێوەبەری بەرهەم: شایوان شا

دەرهێنەر و نوسەر: سەران سەرانی
سینەماتۆگرافی: هیوا ئەحمەد
ڕۆناکی و یاریدەدەری کامەرا: شاکۆ حەسەن و ئاکام سەدیق
ئارت دیزاینەر و پێکەر و تابلۆکان: بەفرین ڕەشید
مۆنتاژ ئاپ و کۆستوم دیزاینەر: ژیان مەبەرگ
بەرهەمهێنەر و ئەدیتەر: سەران سەرانی
موزیک:
سیکادا
لۆقی مارک
مارتن سەرنی
دژیقان گاسپاریان
دەزار شەنگە
ڕێنگ: سەران سەرانی
تایتڵ: ڕێبوار فەتاح
درۆن: نەوزاد فەرهاد

جۆر و شێوەکانی بوونی کاریکاتێر لە ڕۆژنامەگەریدا (بەشی 6) … هەندرۆن خۆشناو

وێنەی کاریکاتێریی دەتوانێت لە ڕۆژنامەگەری خولاودا بە چەندین شێوەی جیاوازەوە بوونی هەبێت، بە گوێرەی ئامانجە دیاریکراوەکانی یان ئاماژە زۆرەکانی تێدا، لە نێو ئەو شێوانەشەوە دەتوانین باس لەم شێوانەی خوارەوە بکەین: 1- گۆشەی سەربەخۆ. 2- کاریکاتێری بەشێوکراوە لە گۆشەیەکی ڕۆژنامەوانی تردا. 3- کاریکاتێری وەرگیراو لە ڕۆژنامەیەکی دیکە.

4- کاریکاتێری بەرگ لە گۆڤارەکاندا:
زۆرێک لە گۆڤارەکان تابلۆیەکی کاریکاتێری لە بەرگی یەکەمیان بڵاودەکەنەوە، ئەمەش مەبەستی ئەمەیە لە باسکردنی ئەم شێوەیە، چونکە ئەم کاریکاتێرەی کە لە هەردوو بەرگی ناوەوە یان لە بەرگی

دواوە بـاودەکرێتەوە، دەچێتـە خـانەی شـوەی یەکەمـەوە (گـۆشـەی کاریکـاتـێری سـەربەخـ) کـە لـە پـشـەوە باسـمان کـردووە، بـەڵـام کاریکاتـێری بـاوکراوە لـە بـەرگی یەکەم بـەمـەبـەستی پـەرەشبـەخشین، یـان زەرجار بـ ئاماژەکردن بـە وتاری سـەرەکی لـەناو گـۆڤارەکـەدا، زەرجار ئـەم کاریکاتـێرەش لـە جـێری پـێرتـێت دەبـێت و وێـنای پاڵـەوانی وتـارە سـەرەکیـەکـەیـە بـە تـەواوێـنی دەسـتـەی نـووسـەرانـەوە، جـاری واش وایـە ئـەم وێـنـە کاریکاتـێرییـە هـاوپـێچـە لـەگـ ناونیشـانی وتـارەکـە و ژمـارەی لاپـەڕەکـەشی. بـەڵـای ئـەمـە ئـەم شـێوازە سـەرکـەوتـووە لـەبـەر دوو هـۆ، یـەکـەمـیـان وا لـە بـەرگی گـۆڤارەکـە دەکـات ببـێتـە تـابـڵـۆیـەکـی هـونـەری، و بـۆیـەکـی جـوانـی پـێدەبـەخـشـێت لـە جـیـاتـی پـێکـردنـەوەی بـە وشـە و ژمـارەکـان، دووەمـیـش رێـنـوێـنـی خـوێـنـەر دەکـات بـ ئـەو بـابـەتـەی کـە گـرنـگـیـەکـی تـایـبـەتـی هـەیـە لـە گـۆڤـارەکـەدا، خـوێـنـەریـش لـەو بـابـەتـەوە دەسـت پـێدەکـات، بـەبـ مـانـدووبـوون لـە گـەـان بـە دوایـدا.

5- ئـەو کـاریـکـاتـێرەی دەبـێتـە سـیـمـبـوڵـك (لـۆگـۆ) بـ بـاوکـراوەکـە:

زەرـك لـە ـۆژنـامـەکـان پـشـت بـە تـابـڵـۆی بـەردەوام دەبـەسـتـن لـە بـەرگـەکـانـیـانـدا، جـاری واش هـەیـە لـە هـەمـوو لاپـەڕەکـانـیـانـدا، زەرـك لـەو ـۆژنـامـانـە پـشـت بـە تـابـڵـۆی بـەدەسـتـکـشـراو بـە سـتـایـلـی کـاریـکـاتـێری دەبـەسـتـن، لـەرەدا مـەبـەسـتـمـان ـۆژنـامـە سـاتـەر و ـەخـنـەگـرەکـان نـیـە، کـە بـە شـێوەیـەکـی ئـاسـایـی پـشـت بـە کـاریـکـاتـێر دەبـەسـتـن وەکـو شـێوەیـەکـی بـنـەـەتـی لـە شـێوەکـانـی چـالاکـیـیـەکـانـیـانـدا، بـەکـو زەرـك لـە دەزگـا جـدیـیـەکـانـی ـاگـەیـانـدن ئـەم جـەرە کـاریـکـاتـێرانـە لـەخـۆدەگـرن، بـ نـمـونـە گـۆڤـاری (ژۆژك) کـە لـە بـیـلاـوسـیـا دەردەچـێـت، لـەتـەك نـاوی گـۆڤـارەکـە و لـە ژـرەوەی هـەمـوو لاپـەڕەکـانـیـدا، کـاریـکـاتـێری ژۆژکـك کـە قـەـەمـکـی بـەدەسـتـەوەیـە بـاودەکـاتـەوە، هـەروەهـا رـۆژنـامـەی (یـانـەی رـۆژنـامـە) کـە کـاریـکـاتـێری مـنـداـکـی رـۆژنـامـەفـرۆش لـە نـاوەـاسـتـی نـاوی رـۆژنـامـەکـە بـاودەکـاتـەوە، لـەوانـەیـە ئـەمـجـەرە کـاریـکـاتـێرانـە چـەنـد ئـاماژەیـەك لـەخـۆبـگـرن، و لـەوانـەشـە تـەنـیـا دروشـمـك و لـۆگـۆیـەکـی گـۆڤـارەکـە بـن و ئـاماژە بـە شـتـك نـەدەن، لـە هـەمـوو حـاـەتـەکـانـدا ئـەم کـاریـکـاتـێرانـە دەبـنـە واژووی ئـەمـجـەرە گـۆڤـارانـە (بـوانـە شـێوەی خـوارەوەـ بـەشـك لـە دروشـم و لـۆگـۆی ـۆژنـامـەکـان).

6- ئـەو کـاریـکـاتـێرەی هـاوشـانـە لـەگـەـ ناونیشـانی گـۆشـەیـەکـی دیـاریـکـراو:

لـە زەرـك لـە ـۆژنـامـەکـان سـتـایـلـی هـاوشـانـیـکـردنـی ناونیشـانـە جـێگـیـرەکـان بـە کـاریـکـاتـێر بـەکـاردەهـێـنـن، کـاریـکـاتـێری خـاـی لـەهـەر بـابـەتـك، ئـەو کـاریـکـاتـێرە یـان نـەگـۆـ یـان گـۆـاو دەبـێـت، بـەپـێی ئـارەزووی دەسـتـەی

نووسەرانەوە، زۆرجار ئەو ناونیشانانە تایبەتن بە گۆشەی خاوەن ناوەڕۆکی قسەمە و گۆتەجای، یان هەتا هەخنەگری بۆ گۆتەجایش، ئەو کاریکاتۆرەش دەبێتە دروشمێك و لۆگەیەکی ئەو گۆشەیە کە بە بەردەوامی لەهەموو ژمارەکاندا بۆاودەبێتەوە، بەڵام ئەگەر بە شێوەیەکی پچڕپچڕ و هەرجارەی کاریکاتۆرێکی جیاواز بۆاوکرایەوە، ئەوا ئەمە بەهۆی بابەتی گۆشەکەیە، یان بەهۆی هەڵچاوکردنی شتی دیکەیە، وەکو پێویستی پێکردنەوەی بۆشاییەك لە لاپەڕەی ڕۆژنامەکە و شتی تری لەو بابەتە.

هەندرێن خۆشناو

گلگامش هاورێی منداڵیم ... کنۆر حەسەن

بەدڵێکی تەعزیەی بارەو بۆرەو ماڵە ڕووناکەکانی لاپۆڕەی کتێبکان ڕادەگەم،
ئەسر بینایی داگیرکردووم،
لە دڵی زامدارو، تاریکی چاوو دڕوونی نارەشن، ڕادەگەم.
ئاسمانێک دەبینم، لەوەو شەو دەبارێ و دەنگی نووساوی بیانییەك دەگاتە روحم.
ڕۆژ لەوانەیە نەگەڕێتەوە.
بەهارلەوانەیە لە گرتووخانەی ئەهریمەنەو بمرێت.
دەنگێک دەبیستم لە دوورەو ، لە چیرۆکێکی کۆنەو بۆرەو ئۆرە دێت،
ئەم چیرۆکەی باوکم بۆی دەگێرامەوە، .....

[بۆ خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئۆرە بکەن .....](#)

دەنگی پەی ئاو … سوهراب سپهری

خەلکی کاشانم،
ژیانم خەراپ نییە،
لەتەنانەکم هەیە، تەزەك ئاوەز، نووکەدەرزییەک شەواز،
دایکەکم هەیە باشتر لە گەەای دار،
هاوەەیانەك باشتر لە ئاوی ەەوان و
خودایەکم لەم نزیکانەدایە،
لە نەو ئەو شەوبەیانە ، لەدامەنی ئەو سنەوبەرە بەرزەوە،
لەسەر تەقلی ئاو، لەسەر یاسای گیا،
موسەمانم،
ەووگەم گەەکی سوور،
شەملکم کانییە، بەردەمەرم ەووناکی،
پەدەشت، بەرمالی من،
دەستنوەژ بە دەەتەپی پەنجەرەکان دەگرم،
لە نوەژمدا ەەژگەی مانگ و ەەژگەی شەبەنگ دیارن،
لەوبەری نوەژەکەم، بەرد دەبینرە،
هەموو گەردیلەکانی نوەژم بوونەتە کریستاە،
ئەو دەمانە نوەژ دەخوەنم،
با بانگەکەی دابەت،
بای سەر گومبەتی دارسەوە،
من نوەژ دەخوەنم بەدوای "تەکبیرەالاحرام"ی گیادا،
بەدوای قامەتبەستنی شەپەلەوە،
مالی خودام تەنشتی ئاوە،
مالی خودام لەژەر ئەرخەوانەکاندایە،
مالی خودام وەکوو سروە، دەشنە باخ بەباخ،
دەشنە شار بەشار،
"حجرالاسودی"من رەشنایی باخچەیە،
خەەکی کاشانم
نیگارکەشم،
بەەەک جار، قەفەسەک ساز دەکەم بە ەەنگ،
دەیفرەشم بە ئەوە،
تا بە گەرانیی مەلاقە کە تەیدا بەند کراوە،
دەی تەنیاییتان ببووژەتەوە،
چ خەیاەەك، چ خەیاەەك…دەزانم،
پەردەی وەنەکەم بەگیانە،

باش دەزانم، ئەستێرکی وەنەکەم بە ماسیێ،
خەتکی کاشانم،
هەنگۆ هەڵچەقکم بگاتەوە،
بەگیایەك لەهیندستان، بەگەنیەك لەخەڵی "سیلك"،
هەنگۆ هەڵچەقکم بگاتەوە بە ژنکی سەزانی،
لەشاری بوخارا،
باوکم بەدوای دوو جار هاتنی
پێرسیلکەکان، بەدوای دوو بەفر،
باوکم بەدوای دوو نووستن لەژێر تریفەدا،
باوکم لەوبەری زەمەنەکانەوە مردووە،
ئاسمان شین بوو کاتی مردنی باوکم،
دایکم لەخۆو هاڵچەکا ناکاو،
خوشکم جوان بوو،
کاتی مردنی باوکم، پاسەوانەکان بوونە شاعیر،
پیاوە بەقاڵەکە لەی پرسیم: چەند مەن کاڵکت دەوێ؟
لەم پرسی: دەت خەش، سیرەك بچەند؟
باوکم نیگارکێش بوو،
تاری چە دەکرد، تاریشی ئەژەند،
خەتکی جوانیشی هەبوو،
باخی ئەمە بەڵای سەبەری زانستدا،
باخی ئەمە گرەدراوی هەست و سەوزایی،
باخی ئەمە نوختەی یەککەوتنی نیگا و قەفەس و ئاوەنەیە،
باخی ئەمە کەوانەی جەغزی شینی بەختەوەری بوو،
ئەو سەردەمە لووچکاندنمان لەخۆو،
میوەی نەگەیشتووی خودا، بوو،
بەبە فەلسەفە ئاوم دەخواردەوە،
تووتەکم بە بە زانست دەنییەوە،
بە قەیشی هەنارەکەوە،
دەستم فوارەی تکا بوو،
بە جریوەی چەلەکەیەك،
گیانم لەزەوقی بیستن دەسووتا،
بەکجار تەنیایی،
چاوی دەنا بەپەنجەرەکەمەوە،
شەوق دەهات و دەستی لە ئەستوی هەست دەکرد،
هزر گەمەی دەکرد،
ژیان لە بارانی جەژن، لە چناری پە لە چەلەکە دەچوو،
ژیان لەوکاتەدا،

ێزی ڕووناکی و بووکەشوشە بوو،
باوەشێك ئازادی بوو،
لەو کاتەدا ژیان،
حەوزی مەسیقا بوو،
لە کەنارانی چەکەڕەقنگەدا منداڵی بەئەسپایی دوور دەکەوتەوە،
باری خەمم لە نا و
لەشاری خەیاڵاتی خاو دەیشتم،
دەیشم پێ لە غوربەتی چەکەڕەقنگەکان،
بەمەوانیی دونیاوە دەیشتم،
بە سارای کەسەر،
بەرەو باخی عیرفان،
من بەرەو هەیوانی چراخانی زانست دەیشتم،
بە پلیکانی مەرمەبدا سەرکەوتم،
هەتا کەتایی کەڵانی گومان،
هەتا هەوای فێنکی بەنیازی،
تا شەوی تەی خەشەویستی دەیشتم.
لەناو ڕازی ئەقیندا بە بینینی کەسێك دەیشتم،
دەیشتم و دەیشتم تا ژن،
تا چرای چەڕ،
تا بەدەنگیی پاڵانەوە،
هەتا دەنگی پەی تەنیایی،
زەر شتم بینی لەووی زەوین،
منداڵەکم بینی مانگی بەن دەکرد،
قەفەسکی بە دەرگام بینی، ڕووناکی لەو هەڵدەفڕا،
ئەقین بە پەیژەیەك، سەردەکەوتە
سەربانی مەڵەکووت،
ژنەکم بینی، ڕووناکی لە دەسکەواندا دەکوتا،
سفرەی نیوەڕۆیان نانی تەدا بوو،
سەوزە و قاپکی ئاونگ و کاسەیکی داخی خەشویستی تەدا بوو،
من هەزارەکم بینی دەرگا بەدەرگا،
سوالی نەغمەی بولبولی دەکرد،
پاکەوانەکم بینی نوێژی لە توکەی کاڵك دەبەست،
بەرخەکم بینی کەلارەی دەخوارد،
گوەدرێژەکم بینی لە وێنجە تەدەگەیشت،
لە مەرگی "ئامێژگاری" ڕەشەوەاخکی تەرم بینی،
شاعیرەك لەکاتی خەندنەوەدا،
بە گوەی سوسەن دەیگوت: "ئەوە"

من کتێبکم بینی وشکانی لە ڕەگەزی بلوور،
کاغەزکم بینی لەڕەگەزی بەهار،
مێزێکم بینی بە سەوزایی،
مزگەوتکم بینی بە ئاو،
لەسەرینی فەقێکی بەهیوا،
گەزێکم بینی، لە پرسیار لەوەڕ،
قاترکم بینی بارەکەی "وتار"،
وشترکم بینی سەوتەی بارەکەی بەتاڵ لە"ئامۆژگاری"
شێخکم بینی تۆشەی "های و هۆ"،
شەماندەفەرکم بینی هەگبری ڕووناکی،
من شەماندەفەرکم بینی،
فیقهی دەبرد و قورس دەگێشت،
شەماندەفەرکم بینی هەگبری سیاسەت، چەندە خاڵی بوو،
شەماندەفەرکم بینی تەوی
نیلووفەر و نەغمەی کەناری دەبرد،
فەکەیەکیش لەبەرزاییی هەزاران پێ،
لەجامەکانیەوە زەوین دیار بوو،
پێپنەی پێپەسەماند،

خاکەکانی
باڵی پێپوولە،
وەنەی بەقەك لە حەوزدا،
تێپەڕبوونی مەش بە کەمانی تەنیاییدا،
تکای ڕوونی چەلەکە، کاتێك لەچڵی چنار،
دەتە زەوین و
ئیحتیلامی هەتاو،
دەستلەملانی بووکشووشە و بەیانی،
پەڕیەک
بەرو گوێخانەی شەهوەت،
پەڕیەک بەرو سەردابی ئەلکهول،
پەڕیەک بەرو لەناوچوونی گوڵی سوور و
ئاوەزی فەرکاری ژیان، دەگێشتن،
پەڕگەلێک بەسەربانی ئیشراق و
ئەوانەی بەرو سەکەی خەنوەنی دەگێشتن،
دایکیشم لەخواروە،
لە بیرەوەری ڕووباردا، پەرداخکانی دەشووشتن،
شار دیار بوو،

ەواوە هەندەسەی سمنت و ئاسن و بەرد،
ساپیتەی بە کەتری سەدان ئوتووبەس،
گوەفرەشەك داشکاندنی بە گوەکانی دەکرد،
نەوان دوو یاسەمین،
شاعیرەك جەانەی هەدەواسی،
بە دیواری قوتابخانە،
کوەك بەردی دەهاویشت،
منداەك دەنکە شانەی تف دەکردوە بە سەر بەرمالی ەنگبزەکاوی باوکیدا،
لەخەریتەی جوگرافیای "خەزەر"، بزنەك ئاوی دەخواردوە،
سوتینەکی بە ئوقرە بەتانافی جلەکانوە دیار بوو،
چەرخی گاریيەك لە داخی بەجەمانی ئەسب،
ئەسب لە داخی نووستنی گاریچی،
پیاوەگاریچیەکە لەداخی مەرگ،
ئەڤین دیار بوو، شەپەل دیار بوو،
بەفر دیار بوو، هاوەیەتی دیار بوو،
وشە دیار بوو،
ئاو دیار بوو، وەنەی شتەکان لە ئاودا دیار بوون،
سەبەری فەنکی سیللولەکان لە کەفی خەندا،
لایەنی شەداری ژیان،
رەژەهەاتی کانگای مەراقی مرۆڤ،
وەرزی گەالی بە کەانی ژندا،
بەنی تەنیایی لە کەانی وەرز،
بارەشەیەك لە دەستی هاویندا دیار بوو،
سەفەری تەو بە گوەدا،
سەفەری ماەوماەی لاولاو،
سەفەری مانگ بەرەو ئەستەرك،
هەقوەانی گوەی داخ لە خاك،
شەبوونەوەی تەرزی مەو بەدیواردا،
بارینی ئاونگ بە سەر پردی خەودا،
هەبەزینی شادی لەخەرەندی مەرگەوە
تەپەبوونی ەوداو، بەدوای قسەدا،
شەی ەوچنە و تکای ەوناکی،
شەی پەژەیەك لەگەە هەنگاوی بەرزی هەتاو،
شەی تەنیایی و نەغمەیەك،
شەی جوانی هەرمەیەکان لەگەە سەبەتەیەکی خاەی،
شەی خونەاوی هەنار و ددان،

شەری "نازیەکان" و لاسکی ناز،
شەی تووتی و تەپاوی،
شەی هەنیە و ساردیی بەردەمەر،
هەرشی کاشیی مزگەوت بە سوژدە،
هەرشی با، بە هەاتنی بەقی سابوون،
هەرشی سوپای پەپوولە بەسەر پلانی "ئافەت کووژە"
هەرشی پەلەك چوکلەقنگە، بەسەر ێیزی بەریچیەکان،
هەرشی هەزی سیاقەەم بەسەر پیتە زیوینەکان،
هەرشی وشە بە چەناگەی شاعیر،
گرتنی یەك سەدە بە یەك شیعر،
گرتنی باخچەیەك بە دەستی ێیشەەیەك،
گرتنی کەەانەك بە دەستی دوو سەاو،
گرتنی شارەك بە دەستی سە چوار ئەسپسواری دارینە،
سەرکەوتنی جەژنەك بە دەستی دوو بووکەشووشە و تەپەك،
کوژرانی زەزەەیەك لەسەر دەشکی نیوەەە،
کوژرانی چیرەکەك لەسەرەتای کەەانی خەو،
کوژرانی خەمەك بە فەرمانی سروود،
کوژرانی تریفە بە فەرمانی نیون،
کوژرانی شاعیرەکی گرژ بە دەستی گوەی سەهەین،
هەموو دیمەنی زەوین دیار بوو،
شەقام بەکەەانی یووناندا دەەەی،
بایەقوش لە باخی شندل دەخەەنە،
بەا لە ملەی خەیبەر ەایەدەپچا مەەیەك پەەاشی مەەژوو بەرەو
رەژهەەات،
بەسەر گەلی ئارامی " نگین" بەلەمەك گوەی دەبرد،
لە"بنارس" سەرەتای هەر کەەانەك،
چرایەکی ئەبەدی داگیرسا بوو،
خەەکم بینی،
شاکارەکانم بینین،
سارا و چیاکانم بینین،
ئاو و خاکم بینی،
ەووناکی و تاریکیم بینی،
لەەووناکیدا و لەتاریکیدا سەوزاییم بینی،
ئاژەەم لەەووناکی و تاریکیدا بینی،
مرەقم لەەووناکی و تاریکیدا بینی،
خەەکی کاشانم،
بەەام،

شاری من کاشان نییە،
شارەکەی من ون بووە،
من بە تاقەت و سەبر،
ماڵەکم لەوبەری شەودا ساز کردوە،
من لەم ماڵەدا،
بە گومناوی شەداری لەوە نزیکم،
من دەنگی هەناسەی باخچە دەبیستم،
دەنگی تاریکییش،
کاتێك لە گەڵیەکەوە دەژێ،
دەنگی کەخەی هووناکی لەوبەری دارەوە،
دەنگی پژمەی ئاو لەدرزی بەردەوە،
جریوەی پەپسیلکە لەساپیتەی بەهارەوە،
دەنکی زوڵاڵی کرانەوە و بەستراوەی پەنجەرەی تەنیایی،
دەنگی بە خەوشی،
داماڵینی کاژی ناڕوونی ئەڤین،
چەبوونی زەوقی فەین لەباڵدا،
زەنگ بردنی خەاگری هووح،
من دەنگی پێ تکا دەبیستم،
دەنگی یاسایی خوێن لە دەمارەکان،
لەدانی کازیوەی کەترە شینەدا،
لەدانی دەی شەوی هەینی،
بزوتنی گوڵی مەخەك لە هزردا،
حیلاندنی پاکی راستی لە دوورەوە،
من دەنگی شنەی ماك دەبیستم،
دەنگی پەڕاوی ئیمان لە کەڵانی تامەزرەیی،
دەنگی دڵۆپی باران لەسەر برژەنگی عیشق،
لەسەر مەسیقای خەمباری ئیحتیلام،
لەسەر نەغمەی باخی هەنار،
دەنگی هەڵوەشانی شووشەی شادی لە شەودا،
شیتاڵبوونی کاغەزی جوانی،
پە و خاڵیبوونەوەی کاسەی غوربەت لە"با"
من لەسەرەتای زەوین نزیکم،
لەدانی دەی گوڵکان دەبینم،
شارەزام بە چارەنووسی تەڵی ئاو و خووی سەوزی درەخت،
هووحی من بەرەو تازەبوونەوەی شتەکان دەڕوا،
هووحی

من
ساوایە،
ڕووحی من جار بەجار لە خەشیاندا کەخی دە،
ڕووحی من بەکارە،
دڵۆپەکانی باران و درزی خشتەکان دەژمێرە،
ڕووحی من جار بەجار،
وەکوو بەردەك سەرەتای حەقیقەتە،
من دوو سنەوبەرم نەبینیوە لەگەڵ یەکدا دوژمن،
نەمبینیوە بی، سەبارەکەی بفرۆشە بە زەوین،
وزم بەخۆایی، سەبەری خەی دەداتە قاپاو،
بەبینینی هەر گەیایەك زەوقی من گەشەی دە،،
بنچکی خەشخاشەك،
شوشتوومی بەلافاوی هەبوون،
وەکوو باڵی مەروو ئاگام لە کەشی کازیوە هەیە
وەکوو ئینجانێیەك گوڵم لە مەسیقای ڕواندنە،
وەکوو زەمبیلێیکی پڕمیوە شەوقی گەیشتنم هەیە،
وەکوو مەیخانەیەك لە سنووری بارگرانیم،
وەکوو ماڵی قەراخی دەریا،
نیگەرانی چەبوونەوەی درەژی ئەبەدیەتم،
هەتا بتهەوە هەتاو و هەتا بتەوە پەیوەندی و هەتا بتەوە زەری،
من ڕازییم بە سەوەك،
بە بەنی بنچکەکی بەیبوون،
من بە ئاوەنەیەك و
پەیوەندەکی پاك ڕازییم،
من بە تەقینی میزەدان پەناکەنم،
پەناکەنم ئەگەر فەلسەفەیەك مانگ دوولەت بکات،
من دەنگی باڵی کەوا دەناسمەوە،
ڕەنگەکانی ژەر سکی "هودەر" و شوێن پە کەکەفییەکان،
باش دەزانم ، ڕەواس لەکوەدا دەوە،
ڕیشوەی کەی دە، کەو کەی دەخەنە و هەڵە کەی دەمرە، و
مانگ لە خەونی سارادا مانای چییە؟
مەرگ لە لاسکی پاڵانەوەدا و
تووتەکی چەژ لەژەر ددانی دەست لەملاندا،
ژیان نەریتەکی خەش،
ژیان باڵ و پەڕەکی هەیە، فراوانتر لە مەرگ،
فەینەکی هەیە بەقەد ئەڤین،
ژیان ئەو شتە نییە،

کە لە لەواری باباڤەی خوو لەبیری من و تە بچەتەوە،
ژیان جەزبەی دەستکی بەرچنەیە،
ژیان نەبەڕی هەنجیرە ڕەشەیە، لەدەمی ترشی هاویندا،
ژیان بەرزی درەختە لەچاوی مەروو،
ژیان ئەزموونی شەمشەمکوێرەیە لەتاریکییدا،
ژیان هەستکی سەیرە، کەباڵندەیکی کەچەری هەیەتی،
ژیان بەقی شەماندفەرکە، بەخەونی پردکدا ئاڕاوە،
ژیان بینینی باخچەیکە لەپەنجەرەی بەسراوی فەکەیەك،
هەواڵی ڕەیشتنی مووشەکەکە بە ئاسمان،
هەستکردنەوەی تەنیایی مانگ،
بیرکەی بەنی گوە لە ئەستێرەیکی دی،
ژیان شووشتنی قاپکە،
ژیان دەزینەوەی قەڕپووکە لە جگەی شەقامدا،
ژیان "بن ڕیشە"ی ئاوەنەیە،
ژیان گوە بەتەوانی ئەبەدیەت،
ژیان لەکدانی زەوینە لە لەدانی دڵی ئەمە،
ژیان هەندەسەی ساکار و یەکبوونی هەناسەیە،
لە هەر شوێنکدا بم،
با هەبم،
ئاسمان بە منە،
پەنجەرە، هەوا، ئەڤین، زەوین، هەموو هی منە،
گرینگ نییە ئەوەی،
جاربەجار،
کارگەکانی غووربەت دەوە،
من نازانم،
بەچی دەڕۆن: ئەسپ ئاژەڵکی ڕەسەنە، کەتر جوانە،
بەچی لە قەفەسی کەس، سیسارك نییە،
سەپەڵە چی کەمترە لەگوڵاڵەسوورە،
دەبە چاوکانمان بشەین، بەجەرکی دی بەوانین،
دەبە وشەکان بشەین،
دەبە وشەخەی با و باران بەت،
چەترکان دەبە دابخەین،
بەژەر باراندا ڕەکەوین،
دەبە هزر و بیرەوەری بگەازینەوە ژەر باران،
لەگەڵ خەکی شار بەژەر باراندا ڕە بکەین،
لەژەر باران هاوەیەکمان ببینین،
دەبە ئەڤین ببینە ژەر باران،

لەژێر بارانداا لەگەڵ ژن بنوێین،
لەژێر بارانداا گەمە بکەین،
لەژێر بارانداا بنووسین و قسان بکەین،
چاندی نیلووفەر بکەین،
ژیان بەردەوام تەڵ بوونەوەیە،
ژیان مەڵکردن لە ئەستێرکی ئیستایە،
جلەکانمان داکەنین،
تا ئاو هەنگاوەکە،
ڕووناکی تام بکەین،
شەوی گوندەك و خەونی ئاسکەك هەڵسەنگینین،
لەگەرمی هەلانی لەقڵاق تێبگەین،
یاسای چیمەن لەژێر پێ نەنین،
لەباخی ئازدا گرێ چێژ بکەینەوە
کەمانگ هەڵهات زار بەقسە بێنین،
نەڵێین شەو خراپە،
نەشێین، گوڵ, ئەستێرە تە ناگات لەوانگەی باخ،
دەسچنێك بهێنین،
ئەم هەموو سوور و سەوزاییە ببین،
بەیانیان نان و پەنیرك بخەین و
لە قەمچی هەر وتەیەکدا نەمامك بچێنین،
تەوی بەدەنگی لەنەوی دوو دەنگدا بپرژێنین و
نەخوێنین پەرتووکك کەشنەی بای تەدا نییە، و
پەرتووکك کەبە پەستی ئاونگ تەڵ نییە ،
کتێبەن کەسللولەکان چوارچەوەیان نییە،
نەمانهەوێت، مەش بفڕێ لەسەر قامکی سروشت،
خوازیاری مەرگی پڕەنگ نەبیین،
بزانین ئەگەر کرم نەدەبوو، ژیان شتێکی کەم بوو،
نەبوونی "وەن" خەسار بە یاسای درەخت بوو،
ئەگەر مەرگ نەدەبوو دەستی ئەمە بەدوای شتێکدا دەگەڕا،
ئەگەر ڕووناکی نەدەبوو، یاسای فەین دەگەڕا،
بەر لە"مەرجان" بەتاییەك لەهزری دەریادا بوو،
پرسیار نەکەین لەکوێداین،
بەنی گوولبەری جوانی نەخشانە بکەین،
نەپرسین بەختەوەری لەکوێدا هەڵدەقووڵێ،
نەپرسین بەچی دڵی ڕاستی شینە،
نەپرسین، با و باپیران چ سروە و چ شەوکیان بێ کردووە،
ڕابردوو دونیایەکی زیندوو نییە،

ەابردوو باەندە ناچریکەنە،
لەەابردوو با هەەناکات،
لەەابردوو پەنجرەی سەوزی سنەوبەر بەسراوە،
لەەابردوو لەسەر خولخولەکەکان تەز نیشتوە،
ەابردوو ماندوویی مەژووی،
ەابردوو، بیرەوەری شەپەلە بە قەراخی گوەچکە ماسیی سارد و بە دەنگ
ەژاوە،
بەەەنە قەراخی دەریا،
تەە هەەدەینە ئاو،
گەشە لەدەریا بەدەست بەنین،
ەەخەك لە زەوین هەەگرین،
هەست بە قورسایی هەبوون بکەین،
جوەن بە تریفە نەدەین ئەگەر تامان لە هات،
(بەەکجار لەیاودا بینیمە
مانگ دەتە خوارەوە،
دەست دەگاتە ئاسمان،
بینیمە بوولبوول جوانتر دەخەەنە،
جار بەجار ئەو بریناەی کەبەپەمدا هاتووە،
بەبەرز و نزمی ژیان پەروەردەی کردووم،
زەر جار لەکاتی ناخەشیدا،
بارستایی گوە چەندین جار گەورەتر دەبوو، و
زیادەی کردووە ەیسەی نارنج و تیشکی لەنتەر)
لەمەرگ نەترسین،
(مەرگ کەتایی کەتر نییە،
مەرگ پەچەوانەی بەرزە چە نییە،
مەرگ لە زەینی ئەرخەوانکاندایە،
مەرگ لە کەش و هەوای خەشی بیردا …
دانیشتووە،
مەرگ لە سروشتی شەوگاری لادەدا لە کازیوە ئەدوە،
مەرگ لەهوشەی تەرە خەی دەدا بەدەممانداە،
مەرگ لەگەرووی قوەگی سووردا دەخەەنە،
مەرگ بەرپرسیارە لەجوانی باەی شاپەەك،
مەرگ بەەکجار ەەەحان دەچنەتوە،
بەەکجار مەرگ قودکا دەنەشە،
زەربەی کات لەسەبەر دانیشتووە و چاوی لەئەمەدایە،
هەموومان دەزانین،
سییەکانی چەژ پەە لەئوکسیجنی مەرگ،

لەسەر قسەی زیندووی چارنووس دەرگا دانەخەین،
کەلەپشت پەرژینەکاندا دەنگی دەبیستین،
پەردە لادەین،
با هەست هەواینك هەڵمژێت،
با ئیحتیلام بژێر بنچکەکدا بحەستێوە،
با توانایی دەست بگەمە بکات،
پەناوەکانی دەربهەنێت و
بەدوای وەرزەکاندا بازهەدات بەسەر گوڵەکاندا،
با تەنیایی گەرانییەك بچڵێ،
شتەك بنووسێ،
بەشەقامدا پیاسە بکا،
ساکار بین،
چ لەبانکەکدا و چ لەژێر درەختەکدا ساکار بین،
پەناسەی نهەنی گوڵی سوور کاری ئەمە نییە،
کاری ئەمە هەنگڤ ئەمە بێت،
کەلە"ئەفسوونی" گوڵی سووردا مەڵە بکەین،
هەبەمان لەوبەری دیواری زانستدا بێت،
دەستمان لەجەزبەی گەڵایەك بشەین و بچینە سەر خوان،
هەموو بەیانییەك لەکاتی خەرهەاتن لەدایک بین،
وروژاندن بفەنین،
بەسەر فیکری هەوادا، هەنگ، پەنجەرە، گوڵی شەدار بپرژێنین،
ئاسمان بخەینە مەودای دوو هەبوون،
سییەکان لەئەبدیەت پە و خاڵی بکەین،
باری دانایی لەپشتی پەڵەسیلکەدا بهێنینە زەویین،
ناو لەچنار، مەش، هاوین، وەربگەرینەوە،
سەرکەوین بەپە باران، بەدرەژایی خەشویستن هە بکەین،
دەرگا بەڕووی مرەق و هووناکی و سەوزایی و مەروو، ئاوەها بکەیین،
کاری ئەمە هەنگڤ ئەمە بێت،
لەبەیین گوڵی نیلووفەڵ و سەدەدا،
بەدوای نەغمەی هاستیدا بەیین.

کاشان،گوندی
چنار،هاوینی 1343

سوهرابی
سپهری

وەرگێڕ:

سوهەیلا مەهەمی

لە کتێبی: هەشت کتێب

سوتان … سڵام عومەر

وەکو تریسکەی ئەستێرەو
جوانی ئاسمانێکی ساوی
بەیام لە ناخی تینومدا
لرفەی گەی و داگیرساوی

بەیەی دەتا سەرناکەوم
چونکە ئەجگار پەچاوپەچن
بەنەو نیگاشتدا نایەم
ئاخر هەستم رادەپەچن

رەگەی دەی من قەدبە
دەتوانی تە بەوەدا بەی
هەرگیز لە سوتان نەترسی
دەنیام ئەجگار زوو رادەی

عێراق لەچاوەوانی حکومەتێکی نوێدا… ئەحمەد کامەران

… ماوەی دوو مانگە لەنو گەپانی عێراق دەنگێکی گەورەی

ناڕازەیەتی هەڵگیسراوە , کە لەچەندین چین توژ پڵك هاتبوو کە ئەم دەنگە ناڕازایەتیە چەندین ناوی بەدوای خۆی دا هێنا کە دیارترینیان ناسرابوو بە شێشی دژی گەندەڵکاران, لە دەرئەنجامی ئەم دەنگە ناڕەزایەتیەدا بە چەندان هاوڵاتی عێراقی بوونەتە قوربانی دیارترینیان ئەوەی لە ناسریە ڕوویدا کە خوێن ڕشتنکی گەورەی بەدوای خۆی دا هێنا چوونکە ئیتر تووڕەیی گەل لە ئاستکی باڵادایە کە بەهیچ شێوەیەك دامرکاندنەوەی ئەستەمە, هاوکاتیش لە بەردەوامی ئەم خۆپیشاندانەدا کە ماوەی دوومانگی تێپەڕاندوە کەچی لە دەرئەنجامدا وای کرد کە سەرۆك وەزیرانی عێراق عادل عەبدلمەهدی نامەی دەستلەکارکێشانەوەکەی خۆی پێش کەش بە پەرلەمان بکات وە پەرلەمانیش بە زۆرینەی دەنگ دەستلەکارکێشانەوەکەی قبول کرد, هاوکاتیش ئەم دەستلەکارکێشانەوەی بە یەکەم دەستلەکارکێشانەوە دانانرێت لە ماوەی کاری سیاسی دا کە لە ڕابردوودا لە چەندین پۆستی تردا دەستی خۆی لە پۆستکەی کێشاوەتەوە بەڵام ئەوەی ئەم جارەیان جیاوازە چوونکە پۆستی ئەم جارەی سەرۆك وەزیرانە کە ساڵێکیش تێنەپەڕیوە بەسەر دەسەڵاتەکەیدا کەچی وایان لێ کرد دەست بەرداری دەسەڵات ببێتەوە کە هەروەکو ئەوەمان پێ دەڵێت کە گوایە ئەم پیاوە سەرچاوەی هەموو گەندەڵیەکانی نێو عێراق بووبێت بەڵام لە ڕاستی دا گەندەڵیەکە هی سەرچاوەی ساڵانی ڕابردووی عێراقە کە زۆر بەئاسانی بێ ئەو سەرۆك وەزیرانەکانی تر بەڕێوە چوو کە دەستی خۆیان لە پۆستەکانیان نەکێشایەوە,
بەڵام لە ئێستادا عێراق وەکو حکومەتکی کار بەڕێکەی لێ هاتووە بێ ماوەی یەك مانگ , بەڵام ئەوەی لێرەدا جێگای تێبینیە هیوادارام لە یەك مانگ زیاتر تێپەڕ نەکات چوونکە ئەم جارە ڕووداوانە لە نێو گۆڕەپانی سیاسی عێراق بە ئاسانی چارەسەر ناکرێن و بەهۆی بوونی ئەو ململانێ و ئاڵۆزیانەی نێوان لایەنەکاندا, خۆی لە ڕاستیدا بوونی دەست لەکارکێشانەوە لە نێو گۆڕەپانی سیاسەتدا بە سیمایەکی دیموکراسیانە دادەنرێت چوونکە بەهۆی ئەوەی ڕەنگە ئەو کەسە دەسەڵاتکی ئەوتۆی نەبێت بێ چارەسەری ڕووداوەکان کە لە دەرئەنجامدا بە دەست لە کارکێشانەوە ڕەنگە ببێتە دەرگایەك بێ چارەسەری کێشە سیاسیەکانی نێو ئەو وڵاتەدا, بەڵام بێ عێراق تازك پێچەوانەیە چوونکە لە عێراق هەرکەسێك بڵێت و بڵوات هیچ گۆڕانکاریەکی ئەوتۆ تێدا ڕوونادات , بەهۆی ئەوەی کەسکی خاوەن ئیرادەی بەهێز نایەتە نێو گۆڕەپانی سیاسی عێراق کە بتوانێت بە شێوەیەکی ڕاستەقینە ڕووبەڕووی ئەم هەموو گەندەڵکارانەی نێو عێراق ببێتەوە بە بێ ئەوەی گوێ بێ هیچ بەرژەوەندیەکی خۆی بدات ,ئەگەرنا عێراق هەر بەردەوام دەبێت لە بوونی گەندەڵی و خراپی ژیانی

هاوڵاتیەکانی دا, وە هەرچەندە پاش عادل عەبدلمەهدی پێنج کەس کاندید کراوە بۆ پۆستی سەرۆك وەزیران بەڵام ئاخۆ ئەو کەسانە چ جیاوازیەکیان دەبێت لەگەڵ عادل عەبدلمەهدی واتە ئەو کەسانە کە کاندید کراون کەسانی خاوەن ئیرادەیەکی بەهێزن و دەتوانن تەواوی کێشەکانی نێو عێراق بە شێوەیەکی فراوان کۆتایی پێ بهێنن و ژیانی هاوڵاتیانی عێراق خۆشگوزەران بکەن, بێگومان هەموو کەس ئەوەی دەوێت کە عێراق بەرەو ئارامی بڕوات چیتر لەم فەزای گەندەڵیەدا ڕزگاری بێت کە سااڵنکی زۆرە بەرکی گرتوە کە لە دەرئەنجامدا هاوڵاتی باجە قورسەکەی دەدات و بەتایبەتیش چینی گەنجانی خۆر لە خێ نەدیوی عێراق بوونەتە قوربانی دەستی گەندکارە قۆزەونەکانی عێراق ,
بەڵام ئاخۆ چارەنووسی ئەم هەموو حزب و میلشیاو گرووپانەش چی لێ دێت کە دەستیان ناوەتە نێو ئەم حکومەتە بۆ سەرو بەرەی عێراق هەر بۆیە دەبێت لەم حکومەتە نوێیەدا ئەمانە هەمووی کۆتاییان پێ بێت و عێراق لەسەر دەوڵەتکی مەدەنی یەك دەنگیدا دابمەزرێنرێت بە بێ هیچ جیاوازیەکی ئاینی و مەزهەبیدا , ئەگەرنا هیچ جیاوازیەکی نابێت لەگەڵ حکومەتەکانی تردا وە دووبارە تووڕەیی شەقام بە دوای خۆی دەهێنێتەوە.

2019|12|1

چیرۆکشیعـــــــر لێ ئەدەبـــــی منداڵانی کورد .. ڕزا شـوان

لێ ئێستادا، چیرۆکشیعـر وەکو جۆرکی جـیاوازی ئەدەبی دێنووسرێت و دێناسرێت.
چـیرۆکی شیعـر، بەشـکی لێ ئـەدەب بۆ گـشتی و لێ ئـەدەبی منـداڵان بۆ تایبـەتی. چیرۆکشیعـر دوو هونەرن لێ هونەرکدان. لێ هەمان کاتدا شیعـرێ و چـیرۆکـیش. لێ رووخساردا شیعـرێ و لێ ناوەڕۆکـیشدا چیرۆکێ. بنەما و پێویستێ سەرکیەکانی شیعـر و چـیرۆکیشی تێدایە. وەکو چـیرۆک بـریتیـیە لێ: پێشکی، رووداو، فـەرم، نـاوەڕۆک، گـرێ، کۆتایی. وەکو شیعـریش بریتیـیە لێ: جـوانی

زمان، شێوازی هونەری هەنینەوە، کێش و سەروا، لە ترپە و موزیک. هەموشیان پێکەوە چیرۆکێک دەگێڕنەوە، بە زۆریش چیرۆکێکی ئەندێشەیی زیاتر لەوەی کە چیرۆکێکی ریالیزمی بێت. ئەمش بە نەگی نازانرێت، سروشتیە کە شاعیران پشت بە خەیاڵ ببەستن، دەشێ شاعیرێک لە تاقیکردنەوەیەکی خەیاڵیدا هونەرێکی تەواو بنیاتبنێ و بەازنێتەوە.
کە وابێ ئەمە لە چیرۆکشیعردا چی دەخوێنینەوە، شیعر یا چیرۆک؟ بۆ ئەوەی نوقمی بیرکردنەوە ببین، دەبینین کە ناوەکەی وەاماکەی لەخۆ گرتووە، شیعرە و چیرۆکیشە. چیرۆکشیعر، بەشێکی رەسەنە لە ئەدەبی کوردیمان، چ ئەدەبی گۆرانکان یا منداڵان.

چیرۆکشیعر بە منداڵان، بە شێوازێکی ئاسان و سووک و بە زمانێکی پەتی و ڕەوان و شیرین دەهۆنرێتەوە، کە لەگەڵ قۆناغەکانی تەمەنی منداڵان بگونجێت.. چیرۆکشیعری درێژ هەیە و چیرۆکشیعری کورتیش هەیە.. بە زۆریش چیرۆکشیعر هەمایەی و لە سەر زمانی باڵندەکان و ئاژەڵان دەینووسن و دەیگێڕنەوە.
چیرۆکشیعر، زاخاوی بیر و هۆش و هەستی منداڵان دەدات و چێژ و خۆشیەکی زۆر دەخاتە دڵ و دەروونیانەوە. بە ئاسانیش دەتوانن لەبەریان بکەن، بەیەکزەبەی منداڵان حەز بە خوێندنەوە و بە بیستنی چیرۆکشیعر دەکەن و سوود و چێژیان لەوەردەگرن.
بەیەکەوەیستە کە بەشی منداڵان، لە پەرتووکخانە گشتیەکانی شار و شارۆچکەکانی کوردستاندا، لەگەڵ پەرتووکخانەکانی قوتابخانەکان و کتێبخانە تایبەتیەکانی ماڵکانیش، بەو پەرتووکانە دەوڵەمەند بکرێن، کە چیرۆکشیعریان بە منداڵان لەخۆگرتوون.
لە فۆلکلۆری دەوڵەمەند و ڕەنگینی کوردیماندا، بە دەیان چیرۆک و چیرۆکشیعری خەیاڵئامێز و بە دەیان داستان و ئەفسانەمان هەن، کە بە چیرۆکە شیعر هەڵنراونەتەوە، مەرک و ڕەسەنایەتی کوردییان پێوە دیارن و بەشێکن لە ئەدەبی گەلی کوردمان.
گەلە لە شاعیرانی کۆن و نوێی ناسراوشیمان، چیرۆکشیعری جوانیان بە منداڵانی کوردمان نووسیون.. یا بە تام و چێژێکی کوردییەوە کەمەک چیرۆکشیعری بیانیان وەرگێڕاون بە سەر زمانی کوردیمان.. لێوانێش:
(پیرەمێرد) ی نەمر کە چیرۆکشیعری (قەڵەباچکە و باخەوان، ڕەوی و کۆشکەری)ی لە عەرەبییەوە وەرگێڕاوە بە سەر زمانی کوردیمان.
(فایق بێکەس) چیرۆکشیعری (دوو کۆتر و بۆقێک، یا دوو مراوی و کیسەڵێک، دوو پشیلە و مەیموونێک)، (هەژار موکریانی) چیرۆکشیعری

(کەبوونەوەی مشکان)، (کاکەی فەللاح) یش چیرکەشیعری (شەری ساختە) بەناو بە تام و چێژکی کوردیی گونجاو بە منداڵانی کوردمان وەریان گرتاون بە سەر زمانی کوردی.
هەروەها ش (گەران) و (محەمەد ئەمین بوز ئەرسەلان) و (عومەر عەبدولڕەحیم) و (عەلی عەبدوڵا شەونم) و (لەتیف هەڵمەت) و (سەبریە نوری قادر ـ دایکی سەلاق) و (عەلیەزا محەمەدیان) و (کونی ڕەش) و (محەمەد حەمە باقی) و (سمین چایچی) و (ڕەکاری مزیوری) و (عەلی حەمەشید بەرزنجی) و (محەمەد بەرزی) و (عوسمان شکور) و چەندین شاعیری تری بواری منداڵان، چیرکە شیعری کورت یا درێژیان بە منداڵانی کوردمان نووسیون. بەشکیان سوودیان لە چیرکە فۆلکلۆریە کوردیەکانمان بە منداڵان وەرگرتوون، بە چیرکەشیعرەوە هەنیویانتەوە.
کەمێ ئەفسانەنووسی چیرکەشیعر بە منداڵان، شاعیری فەرەنسی (جان دی لافۆنتین: ١٦٢٠ــ ١٦٩٥) بە داهێنەر و بە پێشەوای چیرکەشیعری ئەفسانەیی بە منداڵان لە جیهاندا دادەنرێت. زیاتر لە (٢٤٣) چیرک و چیرکەشیعری بە منداڵان نووسیون و لە دوانگزە پەرتووکدا چاپکراوان.. زەربەیان وەریان گرتاون بە سەر زەربەی زمانەکانی گەلانی جیهان بە زمانی کوردیشمانەوە.
میری شاعیرانی عەرەبیش شاعیر (ئەحمەد شەوقی: ١٨٦٨ـ ١٩٣٢) کە بە ڕەچەڵەک کوردە، باوکی خەڵکی شاری سلێمانی نیە. شەوقی خۆی لە دەقە شیعرێکیدا دەڵێت: "بە گوێی خۆم گوێم لە باوکم بوو، کە ئاو وتی بە ڕەسەن کوردم و هاتووم لە گەڵ عەرەبدا ژیاوم" ئەحمەد شەوقی ماوی چوار ساڵ لە فەرەنسا بوو، بەوانامەی لیسانسی لە زمانی فەرەنسیدا وەرگرت، بە خوێندنەوەی چیرکە ئەفسانەییەکانی لافۆنتین بە منداڵان زۆر سەرسام بووە، لە پشکی دیوانەکەیدا (شەوقیات) نای شارەتەوە و دان بەم ڕاستییەدا دەنێت، کە چیرکەکانی لافۆنتین کاری تێکردوون و ئیلهام و سوودێکی زۆری لێوەرگرتوون. بەرکەی بشک لە چیروکەشیعرییەکانی لە ئاوەوە وەرگرتوون. بەکو بشکی زەریان لە فەرەنسییەوە، بە تام و چێژکی عەرەبییەوە وەرگەڕاون بە سەر زمانی عەرەبی، بە ئاوەی ئاماژە بەوە بکات کە لە فەرەنسییەوە وەگەڕاون.
لە ساڵانی چلەکان و لە پێنجاکانیشدا، زەربەی قوتابیانی قوتابخانە سەرەتاییەکانی کوردستان، چیرکەشیعری (ڕەوی و کەشکەر) یان لەبەربوو، کە لە بنەڕەتدا چیرکێکی (لافۆنتین)ە (ئەحمەد شەوقی) بە چیرکەشیعرەوە بە منداڵانی عەرەب وەری گەڕاوەتە سەر زمانی عەرەبی. شاعیر و ڕۆژنامەنووس و

بیرمەندی گۆرانی گۆرانکەشمان پیرەمەرد، وەرگێڕاوە بۆ سەر زمانی کوردی، بەناو بە تام و چێژکی کوردی زۆر ناسک و شیرین و بۆ کوردییەکی سووک و پاراو و ڕەوان، بۆ منداڵانی کوردمانی هەنیوتاوە، کە زۆر لە دەقەکانی لاڤێنتین و لە دەقەکانی ئەحمەد شەوقیش ناسکتر و ئاسانتر بۆ منداڵان. دەقی چیرۆکشیعری (ریگای و کەشکەر) ی پیرەمەرد:

ڕۆژە مام ڕووی دەهات
دەم بە وێرد و سەوات

* *

دوایی دەیوت بە ئاواز
لەعنەتی خوا لە فەبباز

* *

دنیا هەندەی پڕ ناوە
هەژارە بخەیتە داوە

* *

عومرەکە دەت و دەوا
وا چاکە روو بکەینە خوا

* *

ئاخ ڕۆژە بەیانی زوو
گوم لە دەنگی بانگ دەبوو

* *

خەزگە بە کەشکەرە
بەیانیان بانگ بدەرە

* *

ناردی بە لای کەشکەر
دانی بە دەژنم تەر

* *

ئەو بە بانگم بە بدا
من دەبمە پیاوی خودا

* *

کەشکەر بە راسپێری
وتی بەم فەقێ فێری

* *

بەناو باب و باپیرمان
ئەوی خستە بیرمان

* *

ڕووی بە فڕۆ ناوەستێ
مەگەر تۆپی بەستێ
لەم چیرۆکەشیعرەدا، ڕووی هەمایە بە مرۆڤی فێڵباز و خۆتێنەر، کە دنیاوەت لە ژێر پەردەی ئاین و بە ڕواڵەت پیاوچاک و بە زمان لووسی، کەسانی دڵپاک و خۆشباوەڕ بخۆتێنێ و تەفریان بدات.. بەڵام ئەو کەسانە ناسراون و ناوزڕاون، خۆکی شارەزای فێڵ و پیلان و نیاز خراپیان بوونە، چیتر بەوا بە قسەکانیان ناکەن و ناکەونە داویانەوە.. پەیامی ئەم چیرۆکەشیعرەش ئەوەیە: منداڵان لە داهاتوودا، ئەوە دەزانن کە دنیا پڕە لە ڕووی فڕێباز.. واتە لە کەسانی فڕێباز و درۆزن و بەدکار.
سێ نموونەی کورتی تر، کە دوانیان لە چیرۆکەشیعرییەکانی شاعیر و چیرۆکنووسی گەورەی گەلەکەمان، لە بواری ئەدەبی منداڵانی کوردمان، کاک (لەتیف هەڵمەت) ە، هەڵمەت کەمێک چیرۆکەشیعری بە شێوازێکی ساکار و ئاسان و بە زمانێکی شیرین و ڕەوان و پەتی بە منداڵانی کوردمان نووسیوە، وەکو خشتی ئاماژەی پێکردوون سوودی لە چیرۆکی فۆلکلۆری کوردی و لە چیرۆکی بیانی وەرگرتوون، یان زادەی خەیاڵ و هەزری خۆیەتی.. نموونەی یەکەم چیرۆکەشیعری (کوردستان: دیوانی منداڵان)

پیرەمێرد

چوون قوتابخانەی گوندێ
لێ حەوشەدا ڕاوەستا
دەوریان لێدا مامۆستا
هاخاڵێ گیان
چیت گڕگڕ هاخاڵێ گیان
پیرەمێردی بەستەزمان
کە لاواز بوو وەک گەچان
وتی توخوا مامۆستا گیان
فەرم ناکەی چۆن بنووسم کوردستان

لەتیف هەڵمەت، ئەم پیرەمێردەی کردووە بە هەمای دەسەزی و کوردستان پەروەری، دیاوەت لە ڕێی ئەم پیرەمێردەوە، پەڕش و خۆشەویستی و هاوبەستبوون بە کوردستانی نیشتمانی شیرینمان، لە دڵی منداڵانی کوردمان شیرینتر بکات.
نموونەی دووەم لە چیرۆکەشیعرەکانی لەتیف هەڵمەت (ڕاوێ

کۆ: دیوانی منداڵان)
کە لە چیرۆکەکی روسییەوە وەری گرتووە، بە چۆکی کوردییەوە هۆنیوەتەوە:
هەبوو نەبوو ژانی زوو
راوچی یەک بوو
لەم هەرد لەو گرد
ژۆر کۆکی راو کرد
خەیاڵی پووچ کەوتە سەری
کەوی کۆی کردە بەری
راوچی چەپۆک
بە رووانەت خەی کرد بە کۆک
وتی ئیتر کۆک و بزن
لەو کەوە سە ناکەن لە من
لە ملی کرد ژەن و تفەنگ
لە دۆکدا مات بوو بە دەنگ
چاوەڕێ بوو وەکو ڕەوی
بە فڕێ قە کات کۆی
راوچی یەکی تر لەولاوە
بە ئاگا لەم بەند و باوە
روانی کۆی راوەستاوە
خەی بە خستە پەناوە
تەق دوو گوللەی لە دەی دا
زریکانی و گەنگەی دا
راوچی بەی چەند شیو و کەل
چووە سەری بە پەلە پەل
روانی کۆی نییە پیاوە
لەو کەوەدا خەی مات داوە

* * *

ئەوەی پەستی خەی بگۆ
ئەوەی لە خەی بتەڕ
بەد و نابووت و زۆ
ئاخری هەر گوللەی تۆ
دە و مەشکی دەپژێنە
لەناو خۆنا دەیگەوزێنە
بژی مەڕەی پاک نیاز
بمرە مەڕەقی فەباز
کاک لەتیف لە کەپلەی دواییدا، مەبەستی چیرۆکەیشیعرەکەی بە

منداڵانی کوردمان رووەن کردەتەوە. (راو کەو) وەکو دەبینن، شیعریش و چیرۆکیش.. ئەم چیرۆکەشیعرە لە فۆلکلۆری کوردی و لە فۆلکلۆری هەندێ لە نەتەوەکانی تریشدا هەیە.

دەمەوێت ئەوەش بڵێم، کە بە منداڵان ئەو چیرۆک و چیرۆکەشیعرانە پێسەندن کە کوتاییەکانیان، بە گۆشبینی و هیوابەخشین و سەرکەوتن و خۆشی کۆتاییان بێت.. نەک بە ڕەشبینی و خوێن ڕشتن و کوشتن و کارەسات و تراژیدیا کۆتاییان بێت.

مەرجیش نییە کە هەموو چیرۆکەشیعرێک کۆتاییەکی مەبەستداری هەبێت.. لەوانەیە بە خۆشی و شادی و بە خەندە خستنە سەر لەوەکانی منداڵان هەنرابێتەوە..

نموونەی ئەم جارەش، چیرۆکەشیعرێکی شاعیری ناسراوی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە بواری ئەدەبی منداڵانی کوردمان کاک (عەلیەزا محەمەدیان) بە نموونە دەهێنینەوە کە لەژێر ناوی (ماسی خانم) دایە، کە بە دیالێکتی لوڕی (بە شێوازی ئەردەلانی) داینا وە:

ماسی خانم ناو دەریا
چارشێوی دا بە سەریا

* *

کەفتە ڕێگا خرتە خرت
شیرین شیرین وردە ورد

* *

ماسی خانم کەوشی نەوو
ماڵکەیان حەوشی نەوو

* *

وەختی چوو بە سەر کووجی
چاوی کەفتەو بە جی جی

* *

جی جی زەردەواڵە بوو
منا ئەو بەر ماڵە بوو

* *

وتی قەزات لە گیانم
ڕێگەی هەس و ئەزانم

* *

ماسی کەوشی لە پا کەند
وتی ئیمڕۆ بە تەم سەند

باسکردن و لێکدانەوە و شیکردنەوە لە چیرۆکشیعر زۆر لەمە زیاتر هەڵدەگرێت.
کە بە چوار پەنج لاپەڕە کۆتایی پێ بهێنین..
نازانم بە هۆندە لە نووسەرانی کوردمان، کە پەلەنی ژانرۆکانی چیرۆکیان کردووون، چیرۆکشیعریان بە لاوە ناوە و لە ریزبەندی پەڵەن کردنی چیرۆک یا شیعردا دایان نەناوە..؟ وەکو ئەوەی کە بایخێکی ئەدەبی نەبێت بە لایانەوە.. بەڵام هەر لێکدانەوە و باسێک دەربارەی جۆرەکانی چیرۆک، گەر چیرۆکشیعر بەلاوە بنێن، لێکدانەوە و باسکی ناتواون.

ڕزا شوان

نۆرویج: ١ی/دەسەمبەر/ ٢٠١٩

مەمەد ئەکتاش: یەماز گۆنای کاریگەرییەکی گەورەی لەسەر سینەمای جیهان داناوە

مەنسوور جیهانی ـ "مەمەد ئەکتاش" سینەماکاری کورد و بەڵووبڕیی کەمپانیای سینەمایی "میتەس فیلم" گوتی: "یەماز گۆنای" کاریگەرییەکی گەورەی لەسەر سینەمای جیهان داناوە.

"مەمەد ئەکتاش" سینەماکاری کوردی دانیشتووی وڵاتی ئەمانیا و بەڵووبڕیی کەمپانیای سینەمایی "میتەس فیلم" سەبارەت بە فیلمی دیکەمێنتاریی "ئەفسانەی پاشا ناشیرینەکە" The Legend of the King سەبارەت بە ژیانی سینەماکاری هەرمانی کورد "یەماز گۆنای" Yilmaz Güney لە دەرهێنانی "حوسێن تەباک" سینەماکاری کوردی دانیشتووی وڵاتی ئەمانیا کە لە دوازدەمین خولی فیستیڤاڵی نێودەوڵەتی "سینەما حەقیقەت" Cinema Verite نمایشکرا گوتی: ئەم فیلمە لەسەر ژیانی "یەماز گۆنای" باوکی سینەمای کوردییە کە ماوەی حەوت ساڵ کاتی خایاند تاکوو ئامادەبێت و زۆر خەشحاڵم کە لە فیستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "سینەما حەقیقەت" پێشکەش کرا،

سینەمای ئێران لە ئاستی دنیادا پگەیەکی تایبەتی هەیە و دەرفەتکی باشە کە سینەماکارانی ئێرانی "یەمماز گەنای" بە باشی بناسن.

گوتیشی: سینەمای ئێران بەتە سینەمایەکی نەودەوەتی و ئێستاکە دەستەکی باشی سینەمای کوردییە و پشەوازیی یگجا زری سینەماکارانی ئێران بە بینینی فیلمی دیکەمێنتاریی "ئەفسانەی پاشا ناشیرینەکە" ئەمنی زەر خشحاڵ کرد. سێ ساڵ پش ئێستاش فیلمی سینەمایی "ەشبا" لە فستیڤاڵی جیهانی فیلمی فجر نمایشکرا و هەمووی ئەم هەنگاو و پیوەندییانە زەر دەخشکەر و کاریگەن.

ئەم بەرهەمهێنەر کوردە سەبارەت بە کاریگەریی "یەمماز گەنای" لسەر سینەماکارانی ئێران و جیهان گوتی: لگەڵ خوالخشبوو "عەباس کیارستەمی" لە فستیڤاڵی نەودەوەتی فیلمی "کان"ی فەنسا بە تەرووتسەلی قسەمان کرد و ئەو بە منی گوت کە فیلمی سینەمایی "ئومید" Umut لە دەرهێنانی "یەمماز گەنای" زەر کاریگەریی لسەر کردووە و هەروەها سینەماکارانی بناوبانگی ئێرانی وەکوو "ئەمیر نادری" و "موحسین مەخملباف" کاریگەریی ئەم سینەماکارە کوردیان بسەرەوە دیارە و کەکیان لەوەرگرتووە.

گوتیشی: "یەمماز گەنای" یەکەمین دەرهێنەر بوو کە سینەمای کوردی بە دنیا ناساند، کاتێک کە ئەمە فیلمی دیکەمێنتاریی "ئەفسانەی پاشا ناشیرینەکە"مان ساز دەکرد، "ئەلخاندرە گەنسالێس ئینارێتە" Alejandro González Iñárritu دەرهێنەری مەکزیکی فیلمی سینەمایی "بابڵ" پی گوتین کە یەکەمین جار کە فیلمی "یەم"ی لە سینەماکانی مەکزیک بینیوە، بیاریداوە کە ببێتە دەرهێنەر. "ماتین ئیسکەرسیزی" Martin Scorsese گوتی ئەگەر من پش ئەوەی کە فیلمی "شفیری تاکسی"م Taxi Driver ساز کرد، "یەمماز گەنای"م بناسیبایە، بە هوانینکی دیکەوە ئەم فیلمەم ساز دەکرد. دەتوانم بڵێم "یەمماز گەنای" کاریگەرییەکی گەورەی لسەر سینەمای جیهان داناوە و تا ئێستاش لە قوتابخانە سینەماییەکاندا بەرهەمە هەرمانەکانی ئەو وەکوو وانەی خوێندن دەگوترێتەوە.

ئەم بەرهەمهێنەرە بەئەزموونە سەبارەت بە قناعی ئامادەکردنی فیلمی دیکەمێنتاریی "ئەفسانەی پاشا ناشیرینەکە" گوتی: من پلانی سەرەتایی سیناریۆی فیلمەکەم نووسی و پاشان بە "حوسێن تەباک"دا کە ئەوکات قوتابی "میشێل هانیکە" Michael Haneke بوو و لە ئاکادیمیای ئەم سینەماکارە مەزنە سینەمای دەخوێند. من ئەو کاتەی

کە دەستم بە کاری سینەما کرد زۆرم حەز لێبوو کە کارێک بۆ "یادەماز گەنای" بکەم. چونکە "یادەماز گەنای" لە سینەمای تورکیادا شاکارێکی ساز کرد و هەروەها دەستپێکی سینەمای کوردی بوو. و وەکوو دەرهێنەرێک لە دنیای ئیسلامدا بە یەکەمین جار لە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "کان" لە وڵاتی فەڕەنسا خەاتی گۆرەی زێڕینی "چڵە خورمای" بەدەستهێنا.

گوتیشی: تایبەتمەندیی هەر گۆرەی "یادەماز گەنای" ئەوە بوو کە ئەوکاتەی کە زیندانەدا بوو، لە بەندیخانەوە دیکۆپاژکانی بە یاریدەدەرکانی دەنارد و ئەوانیش فیلمی سینەمایی "یاد"یان وەنگەرت و بەم شێوەیە دەرهێنانی بۆ ئەم بەرهەمە سینەمایییە ئەنجامدا.

ئەکتاش لە درێژەی قسەکانیدا گوتی: "یادەماز گەنای" فیلمکانی بە شێوەیەک سازکردووە کە هەر نەتەوەیەک لە ڕۆژهەاتی ناوەاست سەیریی بکات خۆی و شوناسی خۆی تیایدا دەبینێتەوە. ئەم سینەماکارە کوردە بە هەی ئەندێشەی مرۆڤایەتییەوە ژیانی خۆی لەدەستدا.

بەاوبەریی کەمپانیای سینەمایی "میتس فیلم"ی ئەمانی سەبارەت بە وتەکانی "میشائیل هانیکە" Michael Haneke و "کەستا گاوراس" Costa-Gavras سەبارەت بە کەسایەتی و پێگەی "یادەماز گەنای" گوتی: "یادەماز گەنای" ئەو کاتەی کە لە فەڕەنسا دەژیا لەگڵ کەمەک دەرهێنەر لە سینەمای جیهان پەیوەندییەکی دەستانەی باشی هەبوو، کە یەکێک لەوانە "کەستا گاوراس" بوو، "یادەماز گەنای" بەتەمابوو کە لە وڵاتی یەنان فیلمێکی گۆرە بەرهەمبهێنێت و ئەم دەرهێنەرە ناودارە یەنانییەش بیاروابوو کە هاوکاریی بکات. "کەستا گاوراس" کاتێک کە باسی گەنایی دەکرد تەنیا دەگریا، یەگجار زۆر هەڤاڵی یەکتریی بوون.

یادی ٦ هەمین ساڕۆژی تیرەری

کاوە گەرمیانی لە لەندەن بەرز دەگیرێت!

بانگەواز بۆ وەستانکی ناڕەزایەتی لەبەردەم نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێمی کوردستان
ڕۆژی: پێنج شەممە: ٥-١٢-٢٠١٩
کاتژمێر: ٤ بۆ ٥ ئێوارە
شوێن: بەردەم نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێمی کوردستان
Hobart Pl, Belgravia, London SW1W 0HU 2
نزیکترین ئیستگای قیتار فیکتۆریا ستەیشن لەسەر خەتی شینی کاڕ
Victoria Station
یادی ٦ ساڵ بەسەر تیرۆری ڕۆژنامەنوس کاوە گەرمیانیدا تێپەڕدەبێت، نەک هەشتا نەخشەداڕێژرانی بکوژی ڕاستەقینەی دەستگیر نەکراوە بەڵکو لەسەر کورسی دەسەڵات و لە جێگاو جێگای شیاودا ڕاگیروان و دەستاتدارن تەواوی ئەو کێشانەی تیرۆری ڕۆژنامەنوسان وەهەسوڕاوانی سیاسی بەداخراوەیی هەشتەتە و داخوازی و ناڕەزایەتیەکانی خەڵکی کوردستانی بە ئەو دەسیانە بە وەڵام هەشتەتەوە.
هەربۆیە ئەمە کەمەڵێک لە خەڵکی ئازادیخوازو هەسوڕاوی سیاسی بانگەوازتان دەکەین لە یادی ٦ هەمین ساڵیادی تیرۆری ڕۆژنامەنوس کاوەگەرمیانی دا با پێکەوە بە بیری دەستاتدارانی بهێنینەوە کە کێیسی کاوەگەرمیانی و سەرجەم دەسیەکانی تیرۆی ڕۆژنامەنوسان و ئازادیخوازن و هەسوڕاوانی سیاسی تا ئاشکراکردنی بکوژانی ڕاستەقینەو بەدادگایی گەیاندنی تاوانباران ئەو دەسیانە بزیندوی و کراوەیی لە فکر و زهنی خەڵکی کوردستاندا دەمێنێتەوە.

بۆزانیاری زیاتر پەیوەندی بکەن بە ژمارە تەلەفونکانی :
٠٧٤٠٣٣٤٣٥٥٨ -٠٧٤٧٦٢٠٤١٢١
کەمەڵێک لە هەسوڕاوانی داکۆکیکار لە ئازادی
٣٠/١٢/٢٠١٩

دیدی فڕی ڕاهێنان دەبێت … نوسینی/ انور اللامی

وەرگێڕانی لەعەرەبییەوە/ فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

دایکە چڕلەکە بە (دیدی) وت: باڵەکانت لاوازن پێویستیان بە ڕاهێنانە،وەرە باپێکەوە کەمێك بفڕین. (دیدی) بە بڕیارییەوە وتی: دیسانەوە ڕاهێنان؟ من ئارەزووم لە فڕین نییە،خۆت بەتەنیا بفڕە.دایکی وتی:گیانەکەم نابێت کەمتەرخەم بیت.
دیدی لەسەر چڵی دارێکی نزیك هێلانەکەیان وەك ئەوەی خەوتبێت چاوەکانی داخست و لەناکاو گوێی لەدەنگێك بوودەیوت:{زۆر باشە خەوتووە.}،دیدی چاوەکانی کردەوە بینی کوندەپەپوێەك بەخڕایی بەرەوڕووی دەهات و دەیویست بیگرێت.
چڵەکەکەی هاوڕێی چاوی لێبوو خڕا هەڤڕێی وخێی گەیاندە دیدی ،پێی وت:دیدی خڕا بفڕەو لێم دوور مەکەوە. دیدی خڕا هەڤڕێی و خێی ڕزگارکرد.هاوڕێکەی بە ئاسمانەوە ڕێنمایی دەدا بە دیدی تا دڵنیا بوون لەوەی کەمەترسیان لەسەر نەماوە.دواتر دیدی زۆر سوپاسی هاوڕێکەی کردو گەڕایەوە هێلانەکەی. (دیدی) بەسەرهاتەکەی بێ دایکی گێڕایەوەو وتی:[دایکە لەم بەسەرهاتەوە وانەیەکی گرنگ فڕبووم]،دایکی بە پێکەنینەوە وتی:((کەواتە ئێستا لەگرنگی ڕاهێنان گەیشتووی؟)).

ئەم چیرۆکە لە ژمارە (265) ی گۆڤاری پەپولە بە لاتینی باڵاوکراوەتەوە.

لێ چـــاوڕوانی گێ (تێ)دا … نەوزاد بەندی

وات ئەزانی
زۆر ئاسانێ چاوڕوانیی ؟
یان کاتی من

بە کەرستە و
کەل و پەلی خەت ئەزانی ؟

بە داخەوە
زەر بە خەم بووی
نەتئەزانی ،
شەو نەخەوتم
تا بەیانی ..
ئەموت کامیان لە بەر بکەم ؟
کام ڕەنگیان لە سەر بدەم ؟
کام عەتر لە خەم بپژێنم ..؟
کام پەڕاویان ..
بە هەنگاونان لەگەڵ ئەودا
بە کاربێنم ؟

وا ئەزانی
بە دار و تەختە ئەوانی ..؟!

نەتئەزانی
چەندەها کار و پرۆژەم
بە بەگاریەکەی جەنابت
کردەتە قەچی قوربانیی

نەتئەزانی
لە نەوان تە و
خەرمانەک زیکر و تەقوادا ،
کەوتبووم
دەریای قوڵی پەشیمانیی

نەتئەزانی
لە بارەی وردی و ماندوەتی و
هەناس و کەوتم
هیچ نازانی ..

پەیکەرەکی وشک و بە گیان
وەک (کانیەکی
ڕوونی
بەر
تریفەی

مانگ شو)
من بم ئاوانی ..!

– ئاوی ناو کانگا نیوەدڵکی گوران –